

**A szóbeli felvételi vizsga szaktárgyi témakörei és irodalomjegyzéke a
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERETTANÁRI
mesterképzési szakra**

**(PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék – Mozgókép Tanulmányok
Központ)**

I. MOZGÓKÉPKULTÚRA

1. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel azokat a vizuális elbeszélő formákat (a kezdetektől a XIX. századig), melyek a mozgókép főbb jellemzői (szekvencialitás, montázs, nézőponti beállítás, stb.) előzményeinek tekinthetők (sziklarajzok, narratív frízek, sorozat- vagy táblaképek, az eseményeket egy képen belül sűrítő vizuális ábrázolások, stb.)
2. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel a mozgókép XX. századi megjelenését megalapozó, előkészítő vagy elősegítő társadalmi és kulturális jelenségeket vagy azoknak egy meghatározó részét (pl. a fényképezés kialakulása és fejlődése, képzőművészeti irányzatok, stb.)
3. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel a korai avantgárd kísérleteket, irányzatokat, főbb alkotóit és azok műveit
4. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel a modernizmus főbb társadalmi és művészeti törekvéseit, formai és tartalmi eszközeit
5. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel a posztmodern törekvések formai és tartalmi eszközeit
6. Mutassa be és jellemezze történeti, kritikai, szellemtudományi vagy elméleti módszerrel azokat a művészettörténetben előforduló formai és tartalmi eszközöket, melyek alapvetően hozzájárultak az események, jelenetek síkban történő ábrázolásához (pl. különféle perspektivikus ábrázolások, árnyékolások, színhasználat, mozgásábrázolási technikák, stb.)
7. Mutassa be és jellemezze a hang megjelenése után bekövetkezett filmtörténeti változásokat a filmgyártás, forgalmazás és bemutatás rendszerében (Amerikai stúdiórendszer; Európai nemzeti filmgyártások: francia, német; Magyar hangosfilm kezdetei).

8. Mutassa be és jellemezze a neorealizmus kialakulását, művészeti - esztétikai programját, főbb alkotóit és műveiket.
9. Mutassa be és jellemezze a magyar film főbb tendenciáit a hatvanas években (Jancsó Miklós, Szabó István, Gaál István, Kósa Lajos, Kovács András filmjei).
10. Mutassa be és jellemezze nagy vonalakban a magyar filmtörténeti folyamatokat a 70-es és 80-as években (dokumentumfilm, dokumentarista játékfilm, „új érzékenység”).

A vizsgához felhasználandó filmek és irodalom:

Filmek (Mutassa be és elemezze a filmet: helyezze el a megfelelő filmtörténeti korszakban, vázolja röviden annak jellemzőit, mutassa be a film egyedi tartalmi-formai sajátosságait. Térjen ki arra is, hogy pedagógiai célú elemzés esetén mit emelne ki a filmből!)

Antonioni: Nagyítás, 1966

Bergman: Csend, 1962

Bunuel: Öldöklő angyal, 1963

Chaplin: Modern idők, 1936

De Sica: Biciklitolvalyok, 1948

Fellini: Országúton, 1954

Godard: Kifulladásig, 1960

Wilder: Alkonyi sugárút, 1950

Hitchcock: Hátsó ablak, 1954

Murnau: Nosferatu, 1922

Pasolini: Mamma Róma, 1962

Menzel: Szigorúan ellenőrzött vonatok, 1965

Dárdai Pál: Jutalomutazás, 1974

Fábry Zoltán: Húsz óra, 1965

Jeles András: Kis Valentino , 1977

Könyvek, cikkek

Bordwell, D. (1996): *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest: Magyar Filmintézet

Crary, J. (1990): *A megfigyelő módszerei*. Budapest: Osiris. 40-72

Gelencsér Gábor (2002): *A Titanic zenekara*. Budapest: Osiris.

Gregor, U. - Patalas, E. (1966): *A film világtörténete*. Budapest: Gondolat.

Lessing, G.E. (1982): Laokoon. (ford. Vajda Gy.M.) In: Válogatott esztétikai írásai. Budapest: Gondolat. 1982. 191-284.

Maquet, J. (2003) [1986]: *Az esztétikai tapasztalat*. Miskolc: Csokonay Kiadó

Panofsky, E. (1984) [1927]: A jelentés a vizuális művészetekben. Budapest: Gondolat. 170-198.

Thomson, K. - Bordwell, D. (1994)(2007): *A film története*. Budapest: Palatinus Kiadó

Zsugán István (1994): *Szubjektív magyar filmtörténet (1964-1994)*. Budapest: Osiris – Századvég.

II. MÉDIAISMERET

(1) A klasszikus kommunikációelmélet legfontosabb modelljei

- Robinson, W. P.: A nyelv funkciói. In Horányi Özséb (szerk.): *Kommunikáció I.* Budapest, General Press, é.n. [2003], 255-267.
- Griffin, E.: Az interakcionális nézőpont. In Griffin, E.: *Bevezetés a kommunikációelméletbe.* Budapest, Harmat, 2003, 34-48. (3. fejezet)

(2) A nyelvi kommunikáció sajátosságai

- Black, Max: *A nyelv labirintusa.* Budapest, Holnap, 1998, 9-24. (I. fejezet)
- Hymes, Dell: A nyelv és a társadalmi élet kölcsönhatásának vizsgálata. In Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés.* Budapest, Osiris, 1997, 458-495.

(3) A vizuális kommunikáció

- Barthes, R.: A kép retorikája. In *Filmkultúra*, 1990/5, 64-72.
- Mitchel W. T. J.: Mi a kép? In Bacsó B. (szerk.): *Kép, fenomen, valóság.* Budapest, Balassi, 1997, 338–370.

(4) A társadalmi kommunikáció antropológiai megközelítése

- Geertz, C.: Sűrű leírás. A kultúra értelmező elmélete felé. In Geertz: *Az értelmezés hatalma.* Budapest, Századvég, 1994, 170–199.
- Niedermüller Péter: A »szimbolikus« és a kulturális elemzés: megjegyzések a szimbolikus antropológiáról. In Kapitány Ágnes- Kapitány Gábor (szerk.): *„Jelbeszéd az életünk”: A szimbolizáció története és kutatásának módszerei.* Budapest, Osiris-Századvég, 1995, 198-211.

(5) A médiakutatás irányjai

- Meyrowitz, J.: Médiumelmélet. In Fábri György – Kondor Zsuzsanna (szerk.): *Az információs társadalom és a kommunikációtechnológia elméletei és kulcsfogalmai.* Budapest: Századvég, 2003, 205-232.
- Morgan, M. – Shanahan, J.: A kultivációkutatás két évtizede: értékelés és metaanalízis. In Angelusz Róbert - Tardos Róbert - Terestyéni Tamás (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény.* Budapest, Gondolat, 196-209.

(6) Médiaelmélet és tömegkommunikáció

- Császi Lajos: A média rítusai: ceremóniák és tabloidok. In Cászi: *A média rítusai.* Budapest, 2002, MTA – ELTE – Osiris, 86-108.
- Tamás Pál: A tematizációról. In Béres István és Horányi Özséb (szerk.): *Társadalmi kommunikáció.* Budapest: Osiris, 1999, 139–151

(7) A nyilvánosság a modern társadalmakban

- Habermas J.: Előszó az új kiadáshoz (1990). In Habermas: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása.* Budapest: Osiris, 1999, 7-45.
- Heller Mária – Rényi Ágnes: A nyilvánosság kommunikációelméleti megközelítéseiről. In Horányi Özséb (szerk.): *Kommunikáció II. A kommunikáció világa.* Budapest: General Press, 2002, 231-255.

(8) Új médiumok és hálózati kommunikáció

- Van Dijk, J.: A hálózati társadalom - Az új média társadalmi vonatkozásai. In Halácsy Péter és Vályi Gábor (szerk.) *Hatalom a mobiltömegek kezében,* Budapest: Typotex. 2007.
- Vályi Gábor: Közösségek hálózati kommunikációja. *Szociológiai Szemle*, 2004/4, 47-60.

(9) A kritikai kultúrákutató

- During, S.: A kritikai kultúrákutató történetéről, *Replika* (7–18), 1995, 157–180.
- Hall, S.: Kódolás-dekódolás. In Angelusz Róbert - Tardos Róbert - Terestyéni Tamás: *Média, nyilvánosság, közvélemény*. Budapest: Gondolat, 2007, 131-142.

(10) Enticitás- és identitáselméletek

- Eriksen, Thomas Hylland (2006): *Kis helyek – nagy témák*. Budapest. Gondolat, 327-365. (Etnicitás és identitáspolitika: nacionalizmus és a kisebbségek c. fejezet)
- Hall, Stuart: A kulturális identitásról. In. Feischmidt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus*. Budapest, Láthatatlan Kollégium, Osiris, 1997, 60-85.

(11) Mutasson be egyet-egyét a társadalomkutatásban alkalmazható kvalitatív és kvantitatív módszerek közül!

- Babbie, E.: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi, 1996.
- Kovács Éva (szerk.) *Közösségkutatás. Módszertani jegyzet*. Budapest – Pécs: Néprajzi Múzeum - PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2007.

(12) Mutasson be legalább kettőt a médiaszövegek elemzésére szolgáló módszerek közül!

- Gripsrud, J.: *Médiakultúra, médiatársadalom*. Budapest, Új Mandátum, 2007, 101-206.
- Stokes, J. (2008) *A média- és kultúrákutató gyakorlata*. Budapest – Pécs, Gondolat - PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2006, 61-110.

Szijártó Zsolt – Tarnay László